ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ", СЕЛО ГРАДИЩЕ, ОБЩИНА ШУМЕН

п.к. 9803, ул."Георги Димитров" №28; тел.: 0878134642;
https: ou-gradishte.com; e-mail: info-2700087@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ.....

Драгомир Янков
Директор ОУ „Васил Левски"

ПРОГРАМА

ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

за учебната 2025/2026 година

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. СЪЩНОСТ

- ✓ Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знан устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражд поведение.
- ✓ Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живо доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
- ✓ Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тя взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните рес както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- ✓ Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за осн характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на чове живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

2. НАСОКИ

Учениците

- ✓ Да познават институциите и ценностите на демокрацията;
- ✓ Да се формират личности с позиция и способност да защитават своите права чрез различни дейности;
- ✓ Да изразяват гражданската си позиция;
- ✓ Да вземат решения за своето развитие;
- ✓ Да носят отговорност за решенията си.

3. РЕАЛИЗИРАНЕ

- ✓ чрез учебното съдържание по общообразователните учебни предмети;
- ✓ в часа на класа;
- ✓ чрез дейността на педагогическия съветник;
- ✓ в извънкласни и извънучилищни форми на работа;
- ✓ чрез проекти и мултимедийни презентации, разработени от учители и ученици.

4. АКЦЕНТИ

- ✓ здравно образование;
- ✓ превенция на зависимостите/наркомания, алкохол, тютюнопушене/;

- ✓ екологично образование и възпитание;
- ✓ патриотично възпитание;
- ✓ превенция на насилието;
- ✓ справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- ✓ защита при бедствия и аварии;
- ✓ превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
- ✓ безопасност на движението.

II. ЦЕЛ

Усвояване на социални знания и умения за отстояване на правата, изпълняване на задълженията и поемане на отговорности като член обществото.

III. ЗАДАЧИ

1. Изграждане на култура на поведение в ученическата общност и готовност за участие в училищния живот.
2. Изграждане на здравна и екологична култура.
3. Свободен и самостоятелен избор на професионален път на развитие и реализация.
4. Изграждане на национално самочувствие и отговорност у учениците, възпитание на инициативност и подготовка за пълноце живот.
5. Противодействие на агресивността, насилието и настъплението на секти.

IV. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

А) Възпитаване на дисциплинираност и гражданско поведение чрез:

1. Учебната, извънкласната и извънучилищната дейност.

   Срок: през учебната година
   Отг.: Класни ръководители

2. Спазване на правилника за дейността на училището.

   Срок: през учебната година
   Отг.: Директор,
   Кл. ръководители

3. Спазване на правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

   Срок: през учебната година

Отг.: Директор

4. Провеждане на часа на класа на базата на рамковия план за провеждане на часа на класа с участие и на учениците.

	I	II	III	IV	V	VI	VII
Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	4	4	4	4	4	4
Толерантност и интеркултурен диалог	1	1	1	1	2	2	2
Безопасност и движение по пътищата	9	6	6	6	5	5	5
Защитата на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ	4	4	4	4	5	5	5
Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти	1	1	1	1	2	2	2
Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита	1	1	1	1	2	2	2
Кариерно ориентиране				1			1
Превенция и противодействие на корупцията				1	1	1	1
ОБЩО	20	17	17	19	22	22	23

Срок: през учебната г
Отг.: Класни ръковод

Б) Възпитаване на национално самочувствие и продължаване на националните традиции.

1. Честване на всички национални и училищни празници.

Срок: през учебната г
Отг.:Кл. ръковод
Ученически парла

2. Запознаване и спазване на задължителните символи на Р. България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн, герб, език, конституция и др.)

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

3. Изграждане на система за сътрудничество на родители, училищно настоятелство, културни институции, фирми, организации и др., имащи отношение към възпитанието на младите хора.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

В) Здравно образование и екологично възпитание на учениците

1. Провеждане на здравни беседи на учениците

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

2. Разглеждане на здравни теми в часа на класа - сексуална култура, наркомания, алкохолизъм, здравословен начин на живот и др.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

3. Мероприятия за озеленяване интериора на училището и училищните дворни площи.

Срок: месец април 2026 г.
Отг.: Класни ръководители

4. Мероприятия за почистване на училищните площи и района около училището

Срок: 21-26 април 2026 г.
Отг.: Класни ръководители

5. Отбелязване на Деня на Земята.

Срок: 21 април 2026 г.
Отг.: Класни ръководители

6. Отбелязване на международния ден за опазване на околната среда.

Срок: 06 юни 2026 г.

Отг.: Класни ръководители

Г) Възпитаване в интеркултурна среда

1. Провеждане на беседи, свързани със създаване на климат за сътрудничество на етническите и културните групи в класа в часа на класа.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

2. Създаване на мултикултурни общности (състави, отбори, екипи), за да се подобрят междугруповите отношения.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители, учители

3. Организиране на изложби, посветени на обичаите и традициите на различните етноси.

Срок: юни 2026 г.
Отг.: Класни ръководители
Образователен медиатор

Д) Развиване на физическата дееспособност на учениците

1. Изготвяне на ученически спортен календар на училището.

Срок: 16 септември 2025 г.
Отг.: Учители по ФВС

2. Провеждане на спортни празници и турнири.

Срок: през учебната година
Отг.: Учители по ФВС

V. КОНТРОЛ

1. Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на училището и заместник-директорите по учебната дейност.
2. На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност директора.
3. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на педагогическия съвет.

Програмата се използва и по НП „Без свободен час".

VI. ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ, съгласно приложение № 1, 2, 3, 4 към чл. 14, ал. 2, т

Област на компетентност	НАЧАЛЕН ЕТАП НА ОСНОВНА СТЕПЕН Знания, умения и Отношения *В резултат на обучението ученикът*	ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП НА ОСНОВНА СТЕПЕН Знания, умения и Отношения *В резултат на обучението ученикът*
Междуличностни отношения	умее да различава и описва свои и чужди чувства, да описва и дава примери за това, как чувствата влияят върху поведе-нието; разбира и описва различия между хората по отношение на пол, възраст, раса, етническа принадлежност, професия; разбира промените във взаимоотношенията с другите хора, свързани с порастването; дава примери и описва поведения на сътрудничество; разбира как поведението на един човек може да помогне или да нарани другите	обяснява влиянието на групата, приятелите и съучениците върху личния избор и поведение; демонстрира умения за: • отстояване на групов натиск и казване на "не"; • споделяне; • даване на обратна връзка; • влизане и поддържане на приятелски взаимоотношения; • сътрудничество; • разбиране на чувствата и преживяванията на другите
Социална среда	познава различни демократични форми на училищния живот и определя мястото си в тях	познава различни форми на ученическо самоуправление
Права на човека	познава основните права на човека и права на детето, както и основни организации и институции в тяхна подкрепа; свързва правата с отговорностите, като се отнася с отговорност и толерантност при отстояването на правата си - сътрудничество и себеотстояване	познава избирателното право в България; дефинира основните права на детето и дава примери за документи, институции и организации, които ги гарантират; оценява различието в контекста на правата на човека
Демократично гражданство	разбира своята идентичност като "гражданин на Република България" и "гражданин на Европейския съюз" през споделените граждански ценности и културни традиции	разбира съдържанието на понятието "държава"; осъзнава ролята на медиите и глобалната мрежа в обществения живот
Идентичности и различия в обществото	разбира принципите за равнопоставеност на половете	познава и дава примери за етническа, религиозна и езикова принадлежност; разбира общественото значение на различните професии и техния принос за общото благополучие; осъзнава възможностите на образованието като фактор за личностното развитие; разбира необходимостта от преодоляване на негативните предразсъдъци, включително и при работа в екип
Власт, политика и демократични	разбира на базисно ниво необходимостта от държавни институции и дава примери за тяхната роля за развитието на	познава принципите за разделението на властите и за върховенството на закона и може да дава примери за тяхното

ценности	децата
Социална политика, справедливост и солидарност	осмисля значението на солидарността и сътрудничеството за постигането на лично и общностно благополучие; изгражда чувство на увереност и умения за общуване
Глобализация, плурализъм и толерантност	

Психично здраве и личностно развитие	умее да определя, формулира и заявява собствените желания; разбира, че човек може да постъпи по различен начин в една и съща ситуация; разпознава основни свои чувства и има елементарни умения за изразяването им и справяне с негативни емоции

следване и нарушаване
оценява значението на равенството, сигурността и толерантността в обществения живот на страната; разбира смисъла на социалната справедливост и значението ѝ за осигуряването на равнопоставеност, справедливост във и между отделните общности
изброява негативни последици от демографския взрив; разбира опазването на околната среда като стратегия за оцеляването и развитието на човечеството; обяснява разпространението на световните болести и епидеми във връзка с икономическото развитие на отделните страни и региони

описва и обяснява физическите и личностните промени, които настъпват в процеса на порастването, и промените в очакванията на околните, свързани с тях; описва и обяснява характерните особености на физическото и психическото развитие и емоционалните промени в пубертета и юношеството; развива и поддържа положителен образ за себе си; умее да диференцира, използва и развива своите силни страни разбира и приема личностните различия; описва и анализира връзката между чувствата и поведението; изброява и използва основните стъпки в процеса на вземане на решения; описва и обяснява различните видове професии, с които се среща в ежедневието си; демонстрира умения за: • позитивно мислене; • справяне със стрес и негативни емоции; • самонаблюдение и самоанализ; • вземане на решения; • поставяне и реализиране на краткосрочни и дългосрочни цели; • адекватно и пълноценно използване на собствения потенциал;

Физическо развитие и дееспособност	описва различните части на човешкото тяло и назовава различните системи на тялото; назовава и обяснява промените, които настъпват в човешкото тяло в процеса на порастването; обяснява влиянието на собственото поведение върху физическото състояние и развитие; обяснява как физическите упражнения укрепват костите, мускулите и органите и поддържат тонуса на тялото; обяснява как енергията, която човек използва, се получава от храната, ако поетата енергия е повече от използваната, тялото натрупва излишното във вид на мазнини; дава примери как личното поведение в ежедневието влияее върху физическото развитие и благополучие; демонстрира и практикува основни упражнения, дейности и игри за развитие на опорно-двигателния апарат и преодоляване на обездвижването

- правене на избори;
- търсене и оценяване на информацията, свързана с различните професии и мястото им в социалния контекст;
- съотнасяне на информацията, свързана с различните професии, със собствените желания, склонности, възможности, нагласи;
- оценяване влиянието на средата върху професионалния избор;

умее да отстоява собствените си потребности и желания при отчитане и толерантност към потребностите и желанията на другите;

умее да предвижда последствията от своето поведение за себе си и за другите

обяснява и категоризира различните елементи на човешкото тяло - клетки, тъкани, органи, системи - тяхната структура, функции и взаимовръзка;

обяснява функционирането на и демонстрира умения и навици за предпазване от болести на различните системи на тялото:

- опорно-двигателен апарат;
- дихателна система;
- нервна система;
- сърдечно-съдова система;
- полова система;
- отделителна система;
- храносмилателна система;

описва и обяснява промените в човешкото тяло, свързани с пубертета;

описва и обяснява:

- развитието на опорно-двигателния апарат;
- ролята и влиянието на физическите упражнения, различните спортове и туризма върху физическото развитие и състояние на човека;

демонстрира умения за:

- дневно, седмично, месечно, сезонно и годишно планиране на физическите дейности и упражнения;
- оптимално физическо натоварване;
- комплексно развиване на двигателни качества

Превенция на употребата на психоактивни вещества	описва различните видове психоактивни вещества (алкохол, цигари, лекарства, наркотици) и тяхното влияние върху здравето; обяснява влиянието на пасивното пушене
Безопасност и първа помощ	изброява и следва елементарни правила за безопасност преди, по време на и след злополука; различава рисково от нерисково поведение и не предприема поведения, водещи до опасност за него и за другите; обяснява и демонстрира умения за оказване на първа помощ при порязвания, одраскване, ожулвания, изгаряния, ужилвания, навяхване, изкълчване

описва и обяснява:

• свойствата и въздействията на различните психоактивни вещества - цигари, алкохол, лекарства и наркотици, и тяхното съчетаване, върху различните възрасти в краткосрочен и дългосрочен план;

• спецификата на създаване на зависимост при различните психоактивни вещества;

• нормативната/законовата база във връзка с употребата и разпространението на психоактивните вещества;

демонстрира умения за отказ и справяне със ситуации на предлагане на психоактивни вещества - умения за настойчивост (асертивност), за казване на "НЕ", за устояване на натиск;

анализира последствията от употребата на психоактивни вещества в личен, семеен и социален план;

осъзнава, че употребата или неупотребата на психоактивни вещества е въпрос на личен избор и отговорност;

анализира причините, факторите и личните мотиви за избора по отношение на употребата или неупотребата на психоактивни вещества;

избягва употребата на психоактивни вещества

умее да различава рисково от нерисково поведение по отношение на нови дейности и отговорности, свързани с развитието и порастването;

умее да предвижда последствията от своето и чуждото поведение по отношение на безопасността;

демонстрира умения за отстояване на безопасно поведение и устояване на натиск;

показва знания и умения за оказване на първа помощ при шок, силно кръвотечение, задавяне, отравяне, изгаряне, счупване на крайник;

демонстрира отговорно отношение към собствената безопасност и безопасността на другите

Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции	описва човешкото тяло и анатомичните особености на половите системи на мъжа и жената; обяснява зачеването и раждането на деца; умее да се грижи за хигиената и здравословното състояние на своята полова система; различава, отказва и избягва поведения, свързани със сексуално насилие или злоупотреба	описва анатомията и физиологията на мъжката и женската полова система и процесите на репродукция; описва промените, които настъпват в тялото в периода на юношеството, и необходимите лични хигиенни навици във връзка с тях; посочва методи на контрацепция и причини за тяхното използване; познава и описва болестите, предавани по полов път, и ХИВ/СПИН; приема своята сексуалност като естествена част от живота; демонстрира междуличностни и социални умения за влизане и поддържане на партньорски взаимоотношения; отнася се отговорно към своето сексуално здраве и се консултира със специалисти; умее да анализира влиянието на средата, културата, семейството по отношение на очакванията към ролите на мъжа и жената; описва факторите, свързани със създаването и поддържането на дом, с планирането и подържането на семейство; описва промените на взаимоотношенията и ролите в семейството, свързани с порастването на децата; осъзнава значението на личния избор и поведение в междуличностните отношения, така че те да не водят до риск за здравето и личната безопасност
Лична хигиена	умее да поддържа обща хигиена на тялото, облеклото, работното място и дома; описва строежа и заболяванията на зъбите, венците и устната кухина; посочва влиянието на различните храни и начина на хранене върху тях; умее да поддържа здравето на зъбите, венците и устната кухина; доказва необходимостта от съчетаване на физическо и умствено натоварване, сън и почивка; демонстрира елементарни умения за ефективно учене; посочва и показа умения за хигиена на очите при писане, четене, гледане на телевизия; демонстрира навици за правилно стоене на чина, носене на ученическа чанта;	показва умения за оптимално съчетаване на умствено, физическо натоварване, почивка и сън; демонстрира умения за използване на стратегии за ефективно учене; описва въздействието на шума върху нервната система; обяснява значението на физическата активност за физическото и психическото благополучие, тонус и самочувствие; демонстрира позитивно отношение и участва в активни форми на отдих

	описва функционирането на слуховия анализатор и изброява изискванията за хигиената на ушите	
Хранене	класифицира храните в различните хранителни групи; класифицира храните според техните основни хранителни съставки; обяснява значението на различните видове храни и техните съставки за здравето; съставя елементарно балансирано дневно меню; различава годните от негодните храни; посочва и следва елементарни правила за здравословно хранене (по отношение на приемане и усвояване на храната, значението на сутрешната закуска и т.н.); осъзнава и цени значението на здравословното хранене за своето развитие	обяснява функционирането на храносмилателната система; описва значението на различните храни и начина на хранене за здравето; назовава функциите и източниците на витамини и минерали; разграничава различните начини на хранене - вегетарианство, разделно хранене и т.н.; разбира и обяснява взаимовръзката на храненето с другите ежедневни дейности и значението му за здравето; разбира и обяснява необходимостта от различно меню и диета за различните хора; разбира и обяснява необходимостта от разнообразна храна; разбира и обяснява причините, поради които храната се разваля, и правилата за съхранение на различните видове храни; разбира и обяснява влиянието на начина на подготовка на храната върху нейните качества и връзката със здравето; разбира и обяснява основните принципи на здравословното хранене (правила на хранене) - приемане и усвояване на храната, режим на хранене: честота и продължителност на отделните хранения - количествено и качествено разпределение на храната в тях, време, в което се приема храната, и последователност на предлаганите ястия, поза и начин на приемане и сдъвкване на храната, взаимовръзка на храненето с другите ежедневни дейности, място на храненето в дневния и седмичния цикъл; умее да интерпретира информацията, която се съдържа в етикетите на храните; усвоява и практикува основни умения за приготвяне на храна; разбира и цени значението на храненето за здравето и развитието в пубертета;

		прави и отстоява здравословни избори на храна; избягва нездравословни навици и традиции;
Вода, почва, въздух	описва основните компоненти в състава на атмосферния въздух и етапите в кръговрата на водата, като коментира значението и важността на всеки компонент (атмосфера, вода, почва) според техните основни функции в природата и значението им за живите организми и за човека; аргументира нуждата от опазването на чистотата на въздуха, водите и почвата и приноса на всеки отделен човек; изброява примери за подходи за пестене на вода в семейството и в общността и ги прилага; коментира взаимната обвързаност на компонентите въздух, вода, почва, растения и животни;	изброява основни източници на замърсяване на водата, почвата и въздуха; описва основни заплахи за компонентите на околната среда - напр. ерозия на почвата (вследствие на изсичане на горите), промишлено и битово замърсяване на речните и морските води и на въздуха и др.; разграничава различните видове замърсители на въздуха и водата и влиянието им върху човешкото здраве; формулира практически мерки за подобряване на качеството на въздуха, водата и почвата и разработва проекти за опазване на чистотата им; свързва нивата и източниците на шум с ефекта им върху човешкото здраве; илюстрира с примери съвременни подходи за намаляване на шума в градска среда; коментира възможни промени във всекидневното поведение и навици, които могат да доведат до намаляване на замърсяването на въздуха, водите и почвите
Енергия и климат	изброява различни източници и начини за производство на енергия и обяснява как те влияят върху състоянието на атмосферата и околната среда; оценява значението на пестенето на енергия за опазване на природните ресурси и формулира правила за поведение в семейството, в класа, в училището; коментира дейности от човешкото поведение, които представляват заплаха за озоновия слой, и обяснява начините за предотвратяване на разрушаването му; описва действието на ултравиолетовите лъчи върху човешкото тяло и начините за предпазване	класифицира енергийните източници и производства (въглища, нефт и природен газ; вода, вятър и слънце) съобразно въздействието им върху околната среда и осмисля понятието "зелена енергия"; проверява хипотези какво правят или могат да направят институциите, общностите и производителите замърсители за промяна в начина на производство и коментира стратегии за справяне с проблема в различни държави; обяснява взаимовръзката между промените в климата и природните бедствия (екстремни бури, наводнения, суша, опустиняване); аргументира значението на възможните дейности за запазване целостта на озоновия слой и на енергийния баланс в природата,

Биологично разнообразие	коментира някой от основните начини за опазване на природата - различни видове резервати у нас и по света, разумно ползване на ресурсите, поддържане на чистотата в заобикалящата ни среда (вкл. в природни и урбанизирани територии); изразява своите чувства от срещата с природата, като използва различни художествени средства

	като демонстрира степени на лична отговорност
	изброява популярни видове, важни за общността видове, инвазивни, застрашени и изчезнали видове растения, гъби и животни, както и условията за тяхното съществуване; класифицира и коментира причините и заплахите, водещи до намаляване на биологичното разнообразие и изчезване на определени видове; участва в дискусии върху различни заплахи, напр. бракониерство, незаконна търговия със защитени видове, индустриално селско стопанство и др. и защитава аргументирано свои позиции; анализира значението на селското стопанство, туризма, лова, местните занаяти, традиции, обичаи, местни стопански практики, гъбарство, билкарство, добив на глина (хума), минерални води и връзката им с биологичното разнообразие; оценява значението на защитените територии и назовава категориите защитени територии - резерват, национален парк, природен парк, поддържан резерват, защитена местност и природна забележителност; разработва идеи и проекти за опазване, възстановяване и устойчиво използване на биологичните ресурси, като подготвя предложения за действия за опазване на екосистемите; оценява ролята на всеки отделен човек за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и участва в дейности за съхраняването му.

Потребление и отпадъци	обяснява какво са отпадъци и как те са свързани с начина на живот на хората; описва и групира различните видове битови отпадъци според състава им - органични, пластмаса, хартия/картон, стъкло, метал, дърво, други (текстил, кожа, гуми); анализира влиянието на заърсяването на околната среда върху здравето на човека; изброява различни места, които хората замърсяват, обяснява как става това и формулира предложения за промяна; дава примери за опасни химични вещества и смеси, използвани в ежедневието, и посочва правилните начини за безопасна употреба, съхранение и изхвърляне; формулира правила за отговорно поведение, свързано с отпадъците, в паралелката, училището, семейството, на улицата, в градинките, в планината, на морето и др.	изброява и групира основните видове замърсявания на различните компоненти на околната среда; описва определени последици за природата и за човека и обяснява причините за тяхното възникване; коментира дейностите от човешкото всекидневие като източници на замърсяване; изброява и групира различните видове отпадъци според произхода им - битови, производствени, строителни, селскостопански, опасни; класифицира видовете замърсявания на основата на наблюдения и експерименти; коментира нуждата от повторно използване на материалите и разработва идеи и проекти за рециклиране; разграничава основните групи отпадъци по продължителност на разграждането им; изброява и групира продукти, съдържащи опасни вещества, и видовете химикали, използвани във всекидневието; формулира опасностите, свързани с тях; описва основните правила за съхранение и работа с опасни химични вещества и смеси във всекидневието; прилага основни правила за действие при инциденти с опасни химични вещества и смеси
Общество и околна среда	изброява организации, занимаващи се с опазване на природата; илюстрира различни места, които хората замърсяват, обяснява как става това и формулира предложения за промяна; планира и участва в съвместни дейности за опазване на природата	участва в обществени кампании, свързани с екологични проблеми, и оценява ролята и значението им за общността; познава различни източници на информация, свързана с опазването на околната среда; разграничава ролята на институциите и на неправителствените организации, занимаващи се с опазване на околната среда; коментира варианти за принос на отделния човек и начина му на живот за опазване на природата

Културни идентичности	познава различни измерения на културата - родова история, бит, обичаи, традиции, фолклор, ролеви модели, ценности; усвоява начални знания, свързани с колективната памет, от областта на литературата, изобразителното изкуство, музиката и др.; разпознава културно-специфични характеристики на етнически общности у нас	познава механизмите на функциониране на колективната памет в областите на историята, географията, литературата, изобразителното изкуство, музиката и др.; познава разликите между национална и етническа идентичност; разграничава спецификите на различните измерения на културната идентичност: етническо, религиозно, езиково, национално, регионално и др.

Културна осъзнатост	формира у себе си емпатични нагласи за разбиране на чуждото поведение; осъзнава ценността на взаимното обогатяване на културите, произтичащо от позитивни интеркултурни взаимодействия; отстоява значимостта на културата на неговата общност	познава действието на социални, културни и социално-психологически фактори, обуславящи формирането на стереотипи и предразсъдъци; развива у себе си саморефлексивни нагласи по отношение на собствената културна идентичност
Културни различия, толерактност и конструктивни взаимодействия	умее да идентифицира прояви на нетолерантност в отношенията между представители на различни културни общности; развива умения за взаимодействие с представители на други културни общности във формална (учебна) и неформална (свободно време - изкуство, занаяти, спорт, туризъм и др.) среда; развива умения за сътрудничество в мултикултурни екипи	познава значими исторически примери за проява на толерантност между представители на различни културни общности; умее да прави разлика между прояви на културни особености, които заслужават толерантност, от такива, които не заслужават; формира и прилага умения за преодоляване на стереотипи и предразсъдъци в процеса на интеркултурните взаимодействия; развива и прилага умения за разрешаване на конфликти в мултикултурна среда; включва се с готовност в училищни и извънучилищни прояви, свързани с интеркултурните отношения (съвместно отбелязване на културно специфични празници, фолклорни фестивали и др.)
Интеркултурно образование и права на човека	запознат е с международни и национални нормативни документи, отнасящи се до човешките права; развива чувствителност към прояви на дискриминация	разграничава индивидуални и групово-специфични човешки права; умее да идентифицира случаи на нарушаване на човешки права

VII. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБАЗОВАНИЕ ЗА ЧАСОВ КОИТО НЕ СЕ ВОДЯТ ОТ УЧИТЕЛИ СПЕЦИАЛИСТИ, ПО ВРЕМЕ НА ЗАМЕСТВАНЕ НА ОТСЪСТВАЩ УЧИТЕЛ.

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ	*ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ*
Личната хигиена, чистота и здраве – правила, които са задължителни	Защо хората живеят в семейства
Болести и как да се предпазим	Ролята на семейството за формирането на младия гражданин
Болести на мръсните ръце	Дом, уют, сигурност
Разумно хранене	Отношения в семейството
Какво да направим при нараняване?	Що е род ? Родови характеристики
Рационално хранене Диетите–за и против	Семейството, другите общности и институции
Как да се храним и живеем здравословно	Общуване между родители и деца

Измамните блаженства – алкохол, цигари, наркотици	Заедно срещу домашното насилие
Здравословно хранене и вредата от диетите – анорексия , булимия	Самовъзпитание на волята – "Изгради се сам"
Пушенето - кой се нуждае от това?	Добрият гражданин
Дрогата – изкушението, което не си струва да опитваш	Лични и граждански ценности и потребности
Алкохолът - опасност за човешкия живот и човешкото здраве	Демокрация
Момичета и момчета	Какво означава да имаш право
Пубертетът и хигиена на човешкото тяло	Конституцията на България
Младите хора и зависимостите	Всяко дете има право на закрила
Пубертет – как да подготвим децата?	Моите права и правата на другите
Опознай себе си	Училищна собственост
Карта на сърцето	Училищен правилник
Хигиена на половата система. Психично здраве	Войната и мирът
Проективни тестове - Измерване нивото на самопознание	България в света

ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ	*ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ*
Човешкото всекидневие – източници на замърсяване	Заедно
Видове отпадъци – битови, производствени, строителни и др.	Аз ходя на училище
Видове замърсявания на околната среда - последици	Кой съм аз?
Водата – природен ресурс и основен фактор на живот	Ние си приличаме, ние сме различни
Категории защитени територии	Различията
Екологични проблеми – природни бедствия	Проблемни училищни ситуации
Разделно събиране на отпадъци . Рециклиране	Нашият клас
Как пестим електричество?	Лесно ли е да бъдеш толерантен?
Как пестим вода?	Конфликти в мултикултурна среда
Кои са вредните газове в атмосферата?	Да приемем различния до нас, защото и ние сме различни от него
Растенията – белите дробове на нашата планета?	Медиите и глобалната мрежа в обществения живот
Как да се грижим за растетията в нашия дом и класна стая.	Новият наркотик Интернет – как да се спасим
Глобалните проблеми	Конфликтите – как да ги разрешаваме
	Не на агресията и насилието
	Толерантност, търпимост, уважение към другите и към себе
	Приятели и врагове – междуполово разбирателство

	Общуване с връстниците
	Моята личност и моят свят
	Напред – разбирайки се, уважавайки се, доверявайки се

ПРИЛОЖЕНИЕ№1

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ
ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО , ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

I. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЧИЛИЩНИ РИТУАЛИ

а) откриване и закриване на учебната година;

б) официално раздаване на удостоверението за завършен първи клас, удостоверението за завършен начален етап на основната с свидетелството за основно образование;

в) награждаване на отличили се ученици и учители;

г) поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;

д) честването на национални празници, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патр училището;

- Честване на Патронния празник на училището – 19 февруари
- Деня на народните будители – 31 октомври;
- Викторина посветена на живота и делото на Васил Левски – 18 февруари;
- Честване на 3 март – Освобождението на България / поднасяне на венци пред паметника на загиналите руски войни край село Гради време на Освободителната война/;
- Карнавал на приказни и литературни герои – 27 април
- Отбелязване на 9 май – Ден на Европа
- Тържествено честване на 24 май – Ден на славянската писменост

II. ИЗБОР НА УЧИЛИЩНИ ЗНАЦИ И СИМВОЛИ, УЧИЛИЩЕН ХИМН.

А) Символи

1. Знаме на училището
2.Значка

Б) Почетни знаци

1. Летописна книга
2. Грамота на ОУ "Васил Левски"

III. ВЪЗПИТАВАНЕ В ТРАЙНИ НАВИЦИ ЗА ОТДАВАНЕ НА ПОЧИТ И ИЗРАЗ НА НАЦИОНАЛНОТОСАМОСЪЗНАНИЕ

а) изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти;

б) поставяне на националния флаг на фасадата на училището;

в) издигане на националния флаг на училищни тържества

- на 15 септември - откриване на учебната година – от учител, постигнал забележителни резултати в учебно-възпитателната работа
- на 24 май - Ден на славянската писменост и култура, от учител, постигнал отлични резултати в работата с ученици

IV. ПОДКРЕПА НА ИНИЦИАТИВНОСТТА И УЧАСТИЕТО НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ПОДХОДЯЩИ ЗА ВЪЗРАСТТА І ВКЛЮЧВАЩИ ДЕМОКРАТИЧНИ ПРАКТИКИ

1. Участие в Ученически парламент като форми на ученическо самоуправление.
2. Организиране на доброволчески дейности във и извън училище:

2.1 Провеждане на благотворителни акции за събиране на дрехи и парични средства за деца в неравностойно социално положение;
2.2. Организиране и участие в Благотворителни концерти в помощ на болни и пострадали в инциденти;
2.3. Съдействие за подпомагане на благородни инициативи- Акция за събиране на пластмасови капачки.

3.Поддържане на училищни медии (интернет страница) с активното участие на учениците:

3.1. Периодични изложби, посветени на различни международни, национални и училищни събития- 19 февруари- Патронен празник; 3 ма Национален празник на Република България; 22 март - Световен ден на Земята; 27 април- Карнавал на приказни и литературни грои; 24 Ден на славянската писменост и култура; 20 декември – Коледа;

3.2. Интернет страница на училището- информация за участие на учениците в различни изяви- конкурси, състезания, олимпиади, изложб

4.Организиране на училищни празници,кампании и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, национа общинските, местните, професионалните и културните дати и празници:

4.1.Подкрепящи здравето:

01. 12. - Световен Ден за Борба срещу СПИН- ежегодни мероприятия по линия на БМЧК;

17. 05. - Национален Ден на спорта – да се отбележи в часовете по ФВС по преценка на преподавателите;

31. 05. - Световен Ден без тютюнопушене – беседа с презентации в ЧК;

4.Подкрепящи толерантността:

16. 11. Международен Ден на толерантността – беседа в ЧК, изработване на табла в часовете по изобразително изкуство;
25.02. Световен ден за борба с тормоза в училище – мероприятия свързани с деня на розовата фланелка.

4.4. Подкрепящи правата на човека:

Международен ден на Детската книга – карнавал;
01. 06. - Международен Ден на детето – инициативи от начален етап.

4.5. Подкрепящи опазването на околната среда:

22. 03. - Световен ден на Земята (водата) – изложба на рисунки.

5. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предло по училищния живот.

V. ПОДКРЕПА ЗА МУЛТИКУЛТУРНАТА СРЕДА В УЧИЛИЩЕТО.

1. Общи положения - в ОУ „Васил Левски" се обучават основно ученици от различни етноси. На ниво училище и клас се организират дейности, свързани с успешното интегриране на ученици от малцинствените групи.

ДЕЙНОСТИ

I. ЧАС НА КЛАСА

ЧРЕЗ ЗАНИМАНИЯ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ:

1. патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие;
2. толерантността и интеркултурния диалог;
3. безопасност на движението по пътищата;
4. защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
5. превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
6. превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
7. превенция и противодействие на корупцията.

II. УП "БЕЗ СВОБОДЕН ЧАС В УЧИЛИЩЕ"

В ОУ „Васил Левски" има разработена програма „Без свободен час в училище", която определя водещите принципи, задачи, цели дейности, както и очакваните резултати. Програмата съдържа четири тематични ядра и конкретни теми към всяко едно от тях, засягащи гражданското, здравното, психофизическо и когнитивно развитие. УП „Без свободен час в училище" се актуализира всяка учебна година

III. УЧЕНИЧЕСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ

1.Утвърждаване дейността на ученическия парламет като форма на демократичното училищно самоуправление.
2.В състава на ученическия парламент влизат председателите на паралелките от IV до VII клас.

Правила на паралелка

3.Ученическият парламент има тричленно ръководство, което се избира с гласуване за всяка учебна година.
4.Редовни заседания на УП се провеждат всеки първи петък със съдействието на директора и/или образователния медиатор.
5.Ученическият парламент разработва годишен план съобразен с годишния план на училището.
6.Представители на ученическия парламент имат право да взимат участие в педагогически съвети и в заседания на обществения съвет в училище.
7.Ученическият парламент участва в разработването на етичен кодекс на училището.
8.Ученическият парламент разработва и участва в реализирането на проекти.

IV. ЗАНИМАНИЯ ПО ИНТЕРЕСИ В ГРУПИТЕ

Наблюдение и оценка на поведенческите ситуации по време на заниманията по интереси.

1. Провеждане на беседи и разговори с учениците по възникнали затруднения, споделяне на проблеми и възникнали конфликт; спазване на здравно-хигиенни норми и изисквания от учениците.
2. Грижа за опазване здравето и живота на учениците.
3. Дидактически игри - образователни и развиващи.

4. Народни традиции, обичаи и празници.
5. Безопасност на движението по пътищата.
6. Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие.
7. Приложни дейности за изготвяне на подходяща украса за празниците.
8. Осмисляне на свободното време на учениците чрез насочването им към дейности за развитие на индивидуалните им способнос интереси.
9. Създаване на перспектива в училищата чрез извънучебна дейност всеки участник да придобие увереност в собствените си сили формира и реализира собствени стратегии за успех и мотивация за учене.
10. Създаване на условия за развитие на социалната принадлежност, засилване на културната и националната идентичност и повиш на етническата толерантност и мултикултурната интеграция.
11. Създаване на устойчиви механизми за участие на общността в дейността на училището и за работа с родителите на децата от уязвими групи
12. Развитие на потенциала за учене, творческия и спортния потенциал на учениците.
13. Образователна интеграция на децата чрез формиране на общности по интереси.
14. Развитие на допълнителни знания, умения и компетентности у учениците, свързани с подкрепа за развитие на способностите и извън тези, които са включени в задължителната училищна подготовка.

V. ПРОЕКТ „РАВЕН ДОСТЪП"

VI. ИНТЕГРИРАНО ПО УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ

ЦЕЛИ:

1. Повишаване на качеството на образованието чрез използване на различни образователни иновации.
2. Поставяне на ученика в центъра на цялостната педагогическа дейност, в отговорна активна позиция при овладяване на знанията, формиране на различни компетенции и развитие на умения за учене през целия живот.
3. Създаване на условия за делова и хуманна атмосфера на откритост и гласност, на взаимно доверие при постигане на успехи и неус трудности и проблеми.

ФОРМИ:

1. В процеса на придобиване на общообразователна подготовка по отделни учебни предмети - биология и здравно образование, исто цивилизация, география и икономика.
2. Интегрирано чрез ориентиране на обучението по общообразователните предмети към придобиване на ключовите компетентности
3. Чрез добри практики – интердисциплинарни уроци:

- Интердисциплинарен урок по БЕЛ, Математика и КМ в III клас „Коледа"
- „Живите български традиции" - урок в V клас с прилагане на изследователски подход
- „Да преоткрием родното" – съвместна работа с родители